

L'ESQUIROL

La nostra idea és parlar dels animals més característics d'aquests indrets. Sobre la becada ja en vàrem fer una breu descripció. Avui crec que li correspon a l'esquirol ser el segon, si més no, pel seu nom. Qui havia d'imaginar-se que el nom d'un animalet el prenguéss una casa-hostal i d'aquest, un poble. I que més tard, per uns fets del segle XIX, esdevingués una de les paraules més universals en el lèxic de la lluita social.

Bé, doncs l'animalet que ara estudiarem breument, també és treballador ja que tots l'hem vist dins d'una gàbia-roda fent-la girar sense parar de forma que si li acobléssim una dinamo ens il·luminaria.

L'esquirol (*Sciurus vulgaris*) és el mamífer rosegador més bonic i alegre que habita els nostres boscos, és ballarí, lladre i xafarder. Aquest animal és de la família dels esciúrids, dels quals a la península Ibèrica n'hi ha quatre varietats: *alpina*, *numantius*, *infuscatus* i *securae*.

• El nom

Podem esmentar ara els noms que rep el nostre esquirol en alguns països europeus ja que viu també als boscos de la major part d'Europa. *Katagorri*, *urtxiutxa*, *katamixar* al País Basc; *jarda* i *ardilla* al centre de la península; *escoiattolo* a Itàlia; *écureuil* a França; *red squirrel* a Anglaterra i *Eichhörnchen* a Alemanya.

• Característiques

Mesura des de la punta del musell a la punta de la cua uns 48 centímetres, dels quals 25 centímetres són del cap i cos i la resta de la cua. El seu pes pot oscil·lar entre 250 i 300 grams. En el maxil·lar superior té dues dents incisives molt desenvolupades, amb acreixement constant i recobertes d'esmalt solament a la cara anterior.

Les orelles són rodones i erectes adornades amb un plomall a manera de pinzell. Ulls negres, sortits i grans. Coll curt i gros. A la pell hi domina el to vermellós i blanc el pit i el ventre. La pell varia molt quant a qualitat i color d'una estació a l'altra. Les potes posteriors són més fortes i desenvolupades que

les anteriors i amb cinc dits complerts a les quatre potes. Les de davant tenen el polze rudimentari i els altres quatre dits estan ben desenvolupats.

La cua està densament poblada de pèls disposats en dues línies. És arrogant i el més bonic de l'animal. La utilitza a manera de timó.

• Hàbitat i costums

El seu hàbitat sempre va lligat a la presència forestal. Sobretot a boscos de conífe-

Un esquirol

res i fagedes. Quan és en parcs i jardins poden ser arbres diversos. Necessita que hi hagi aliments, que acostuma a emmagatzemar i a amagar-los. També cal que no hi hagi grans nevades i que l'ambient no sigui gaire humit.

La femella construeix els nius i ho fa a consciència. Tenen forma esfèrica, amb dos forats, el d'entrada orientat al migdia i l'altre al costat contrari com a sortida d'emergència. En sol construir tres o quatre en un mateix arbre, dels quals sols en fa servir un.

Aquest és on crien. És confortable, net i polit. El recobreixen de dins de molsa, pomes, pèls de xai...

El primer zel comença el mes de març. Es caracteritza per tremendes persecucions, ja que hi ha una proporció de tres mascles per femella. S'emboliquen en terribles lluites i sempre hi ha baixes. El període de gestació sol durar 33 dies. Els esquirolets neixen nus, sords i amb els ulls tancats que obren als nou dies. El nombre de cries pot ser de 3 a 7. Al 40 dies, ja desmamats, surten del niu i comencen a menjar.

Al mes de juny solen tenir una altra cria i si el temps ho permet poden tornar a parir.

• Alimentació

L'esquirol menja fruits, brots tendres, pi-nyons de pi, avellanes, castanyes, aglans, grana de faig, maduixes silvestres... De les peres i pomes llencen la polpa i mengen les llavors. Quan estan en captivitat, l'ametlla amarga és un verí mortal.

L'esquirol és un lladregot i un xafarder. Quan troba un niu l'ha d'anar a mirar i segur que en trencarà un ou. Emmagatzema el menja enterrant o amagant l'aliment que li sobra, això a l'entrada de la tardor.

Actualment la caça de l'esquirol és prohibida, però abans sí que es caçava, fins i tot

hi havia gossos especialitzats. Era una cace-
ra lenta i divertida. L'esquirol sempre es po-
sava al costat contrari del tronc (enlairat) on
érem nosaltres. Si anaves sol havies de treu-
re't el jersei o la jaqueta, posar-la sobre un
bastó com un espantaocells i donar la volta
a l'arbre per trobar-lo darrera el tronc. Tot
això a certa distància.

Els salts que fa són increïbles. Quan es
llencen, van amb la cua estirada. Els grans
caçadors d'esquirols mai li tiraven al vol,
perquè deien que no se'l podia ferir i el tret
havia de ser segur.

La seva carn era molt apreciada, ja que
era blanca, aromàtica i d'un sabor exquisit.
En feien uns grans arrossos.

La seva pell és molt valorada en alguns
països. Tal vegada allà deu tenir un color
més gris.

Els seus enemics principals són el gorja-
blanc, el gat mesquer, la marta, la guilla i els
rapinyaires.

Un poeta olotí, Jaume Bofill i Matas, que
utilitzava el nom de Gerau de Liost, en un
dels seus versos, diu que la cua i el movi-
ment d'aquest animalet serveix per explicar
el gòtic florent.

Joan Masllopart i Bassols

PARLAMENT SOBRE EL BISBE FONT

*Amb motiu de la celebració del 50è ani-
versari de la mort del bisbe Ramon Font, fill
de la vila de Rupit, Joan Font i Romagosa va
fer el següent parlament.*

Mossèn Manel m'ha encarregat que fes
una apologia del nostre bisbe Font. Qui sap
si ho ha fet, perquè sovint sóc lector a l'es-
glésia, o per la coincidència del meu cog-
nom amb el de l'il·lustre personatge que
avui homenatgem. Per ambdós motius ho he
acceptat agradosament, ja que això m'ha
obligat a un intent de penetració en el perfil
d'aquest insigne rupitenc que tan merescu-
dament obtingué la mitra.

El nostre estimat bisbe nasqué a Rupit el
dia vint de febrer del 1874, i fou batejat a
l'església de Sant Miquel amb els noms de
Ramon, Josep i Vicenç Font i Farrés. Els
seus pares, Vicenç Font, de Campdevàrol, i
Rosa Farrés, de Rupit, tingueren nou fills
(tres nois i sis noies), de manera que en
Ramon visqué en un interessant ambient de
família nombrosa.

En Ramon estudià al Seminari de
Barbastre, alternant amb alguns cursos en el
de Vic, i professà el 20 d'agost de 1893 a
Cervera, on continuà els estudis de filosofia
i teologia. Fou sacerdot el 1901, als 27 anys,
al Col·legi de Santa Maria de la Calzada, a
Logronyo.